

Jaroslav Benák (ed.): Církev a stát 2021

Sborník z konference

Masarykova univerzita, Brno, 2021, 74 s., ISBN 978-80-210-8637-1 (online).

27. brněnská mezinárodní konference *Církev a stát*, pořádaná 15. září 2021 Katedrou ústavního práva a politologie Právnické fakulty Masarykovy univerzity a Společností pro církevní právo ve sborově uvedené fakulty, byla jako vždy místem setkání, úvah a živých diskusí nad aktuálními otázkami z oblasti konfesního práva.

Jednání bylo rozděleno do dvou bloků. První blok se týkal duchovní péče ve zdravotnictví, na železnici a v hasičských záchranných sborech, druhý blok byl věnován majetkovému vyrovnání s náboženskými společenstvími. Konferenční příspěvky jsou součástí sborníku *Církev a stát 2021*. Sborník je zahájen předmluvou dr. Jaroslava Benáka, hlavního organizátora konference, a obsahuje sedm statí.

První příspěvek sborníku představují *Podněty pro duchovní péči v nemocnicích* od prof. Jiřího Rajmunda Tretery. Autor vyzdvihuje důležitost duchovní péče v nemocnicích jako služby přítomnosti a naslouchání všem, kdo o to stojí a kdo to potřebují. Vedle úlohy nemocničních kaplanů a jejich pomocníků autor poukázal na službu akolyty, jež byla na základě motu proprio *Spiritus Domini* z 10. ledna 2021 svěřena též ženám a kterou může vykonávat kdokoliv z nemocničního personálu, od ředitele, přes lékaře, po sestry. Ke svému příspěvku prof. Tretera připojil osobní vzpomínku na nedávnou hospitalizaci s názvem *Balada třetí: ukončete návštěvy, dveře se zavírají*, kterou kriticky přiblížil stávající situaci v českém zdravotnictví. Na závěr uvedl svá doporučení a podněty ke změnám.

Ve druhém příspěvku s názvem *Duchovní péče ve zdravotnických zařízeních v USA* popisuje JUDr. Tomáš Tuza, advokát a doktorand Katedry právních dějin Právnické fakulty Univerzity Karlovy, historický vývoj kaplanské služby v nemocnicích v USA a základní právní a etické principy vzdělávání osob připravujících se na výkon kaplanské služby. Uvádí přehled organizací, které se tomuto vzdělávání věnují, a vyzdvihuje stoletou tradici působení kaplanů v amerických zdravotnických zařízeních.

Následuje příspěvek *Kategoriální pastorece. Zkušenost pastorační služby nemocným v pandemii (nemocniční kaplani)* řeholní sestry Františky Jany Majerčíkové, ve kterém autorka, nemocniční kaplanka, seznamuje čtenáře se svými osobními zkušenostmi s působením v několika brněnských nemocnicích, s vývojem přístupu nemocnic ke kaplanství v průběhu epidemie i se samotnou náplní služby nemocničního kaplana.

Článek doc. Záboje Horáka *Duchovní péče o příslušníky policie, hasičských sborů a osoby postižené katastrofami v České republice* představuje důkladné uvedení do problematiky poskytování duchovní péče ve prospěch příslušníků Integrovaného záchranného systému i jednotlivých obětí mimořádných situací, jako jsou povodně, požáry, větrné smrště, závažné dopravní nehody (na silnicích, železnicích a v letectví) či teroristické útoky. Autor se zabývá pojmem Integrovaného záchranného systému, jeho složkami, uvádí zásady poskytování duchovní péče pro jejich příslušníky i oběti a postižené. Připomíná mezery ve stávající právní úpravě, zejména absenci dohod uzavíraných mezi státem a církvemi či jejich sdruženími. Tato absence je vnímána jako nedostatek zájmu politiků a státních úředníků o důležitou oblast pomoci všem lidem, věřícím i nevěřícím, a jasným znamením, že standard náboženské svobody v České republice není dosud na dostatečné úrovni, ba dokonce je pod úrovní většiny zemí Evropské unie a euroatlantické civilizace vůbec.

Na předešlý příspěvek vhodně navazuje stať docenta Jiřího Dvořáčka *Nádražní misie ve Spolkové republice Německo*. Autor v ní seznamuje s historií, činností, strukturou a financováním Nádražní misie, tj. křesťanské neziskové organizace, která poskytuje cestujícím duchovní a praktickou pomoc, a to na více než stovce nádraží po celém Německu.

Šestáým příspěvkem je referát P. Mgr. ICLic. Davida Kučerky OCr *Možnosti ochrany účelu zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi, v platném znění, ze strany oprávněných osob*. Na příkladu dvou kauz autor poukazuje na zdlouhavý proces vyřizování nároků plynoucích ze zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, zmiňuje možnost obrany oprávněných osob a zdůrazňuje, že restituční zákony mají být interpretovány ve vztahu k restituentům co nejvstřícněji a v duchu snahy o zmírnění následků spáchaných křivd, jak to ostatně připomněl sám Ústavní soud České republiky.

Poslední příspěvek recenzovaného sborníku pojednává rovněž o majetkoprávních otázkách. Je jím článek JUDr. Ronalda Němce, advokáta, na téma *Kontrola*

---

majetku církví ze strany České republiky a odpovědnost biskupa při správě restitučního majetku. Autor se v něm zamýšlí nad povahou církevního majetku, jeho správou a nakládáním s ním, i nad právní odpovědností biskupů a jejich zástupců.

Sborník příspěvků z konference Církev a stát 2021 vyšel zatím v elektronické podobě, na odkazu: <https://www.law.muni.cz/sborniky/cirkevastat/2021/cirkevastat2021.pdf>.

Jakub Nagy

Vánoce 2021: z půlnoční mše svaté v kostele Všech svatých ve Stříbře.

Christmas 2021: Midnight Mass in the Church of All Saints in Stříbro.

Foto Štefan Bodor